

Natura 2000 teritorija
Dabas liegums
Burtnieku ezera pļavas
Natura 2000 Territory
Lake Burtnieku Meadows
Nature Reserve

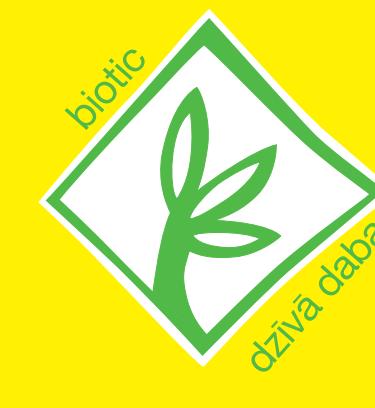
Dabas liegums “Burtnieku ezera pļavas”

Burtnieku ezera pļavas ir dabas liegums, kas aptver 432 ha platību. Tas ir izveidots 2004. gadā, lai saglabātu atklātās palieņu pļavas un tajās dzivojošās retās putnu sugas. Mitraines un dabiskās pļavas aizņem lielāko daļu no dabas liegumā iekļautās Burtnieku ezera piekrastes. Mitruma un saimniekošanai neērtā reljefa dēļ, šis platības lielākoties tiek izmantotas ganišanai. Liegumā dominē slapjo plavu augu sugas: slaidais grīslis, ciņu grīslis, divrindu grīslis, kā arī parastais miežubrālis un parastā vīgrieze. Taču šeit var atrast arī tādas mitru un mēreni mitru plavu augu sugas kā parastā cīnusmilga, parastā smilga, parastā smaržķāle, plavas skarene, sarkanā auzene, kā arī parastā kamolzāle, plavas dedestiņa un šaurlapu ceļteka. Arī īpaši aizsargājamā Sibīrijas skalbe aug šajās pļavās. Burtnieku ezera krastos zoļo bēri, baltalkšņi un melnalkšņi, dažviet ozoli. Savukārt palienē lielas audzes veido dažādu sugu kārkli, kas pārņem plavu atklāto ainavu.

Burtnieku Meadows Nature Reserve

Burtnieku Meadows form a nature reserve covering an area of 432 ha. It was established in 2004 in order to preserve the flood plain meadows and the indigenous rare species of birds. Wetlands and natural meadows take up the largest part of the section of Lake Burtnieku shoreline that is incorporated in the nature reserve. Due to the damp conditions and topography that is inconducive to planting, these territories are generally used as pasture. The dominant plant species in the reserve are the wet meadow plants: the slender – tufted sedge (*Carex acuta*), yellow sedge (*Carex flavia*), brown sedge (*Carex disticha*), as well as the feed canary (*Phalaris arundinacea*) and the common meadow-sweet (*Spiraea latifolia*). However such damp meadow and semi-damp meadow plant species such as the tufted hairgrass (*Deshampsia caespitosa*), common bent-grass (*Agrostis capillaris*), sweet vernal grass (*Anthonoxanthum odoratum*), meadow-grass, red fescue (*Festuca rubra*), as well as the common cocksfoot grass (*Dactylis glomerata*), vetchling (*Lathyrus pratensis*) and narrow-leaf plantain (*Plantago lanceolata*) can also be found here. The specially protected Siberian iris (*Iris Sibirica*) also grows in these meadows. On the shores of Lake Burtnieku birches, grey alder and black alder flourish, as well as oaks in places. While in the flood plain large beds of different species of osier are formed, taking over the open landscape of the meadows.

Ganības Pastures

Ganību veidošanās

Mūsdienās ganības aplūstošās ezeru palieņu pļavās ir veidojušās cilvēku saimnieciskās darbības rezultātā. Pļavas no aizaugšanas ar krumiem pasargā pļaušana vai zirgu ganību ierīkošana. Taču arī agrāk vienīgās dabiskās pļavas pastāvēja šaurā joslā gar upēm vai ezeriem kā pārplūstošās pļavas vai kā nelielas lielo zālēdāju – tauru – nogānitas noras meža klajākajās vietās. Tas nozīmē, ka ganības ir senāka plavu apsaimniekošanas metode kā pļaušana. Lai sāktu pļaušanu, pirmajiem zemkopjiem vispirms bija nepieciešami lopi, kam savākt sienu. Turklat tajos laikos lopus laida ganībās, tīklīdz parādījās pirmā zāļa zāle.

Palieņu plavu zirgu ganībās ilgākā laikā izveidojas ipašs augu sugu kopums, kurš piemērojies nomiņšanai, zāles pakāpeniskai noplūšanai un pastāvīgai mājlopju klātbūtnei. Ganoties zirgi augus nograuzī izlases veidā, vispirms appēdot garšīgakos un atstājot indigos un neēdamos, piemēram, dadžus un usnes. Tāpēc ganībās veidojas nelieli cīnveida pauguriņi un isi nograuzti laukumi mijas ar garām neēdamu augu skupsnām.

Development of pastures

In modern times pasturelands have formed within alluvial meadows as a result of human economic activity. Meadows are prevented from being overgrown with through mowing or establishment of horse pastures.

However, even in the past the only natural meadows existed in a narrow strip along rivers or lakes as flood plain meadows or as small glades grazed by the large herbivores – the aurochs – in the sparser areas within forests. That means that pasturing is an earlier method of meadow management than mowing. In order to begin mowing, the first crop-growers had to tame livestock that needed fodder. Moreover, in those times livestock was put out to pasture as soon as the first shoots of grass appeared.

Flood plain horse pastures over time develop a specific composition of species that adapt to trampling, gradual plucking and the constant presence of domestic animals. While grazing, horses selectively browse plants, first nibbling off the tastiest ones and leaving the poisonous and inedible ones, such as burdock and thistles. Thus small hillocks are formed and bare patches intermingle with long clusters of inedible plants.

Burtnieku zirgi

Burtniekos atrodas vecākā zirgaudzētava Latvijā. Tā dibināta 1941.gadā. Zirgaudzētavā ir ap 200 zirgu. Vaislai izmanto gan pašas audzētavas licenzētos ērzelus, gan uz laiku ievestos. Rūpīgi atlasītas kumejmātes katru gadu audzētavā dāvā aptuveni četrdesmit kumejus. Zirgaudzētavai ir sporta zirgi un profesionāla jātnieku komanda, kas aktīvi piedalās starptautiskās sacensībās. Tradicionāls sporta veids Burtniekos ir konkūrs. To aizsācis tagadējais audzētavas vadītājs Jānis Jurašs ar zirgu Fināls, kas ir Burtnieku un visas Latvijas konkūra zirgu "vizītkarte" pasaulē.

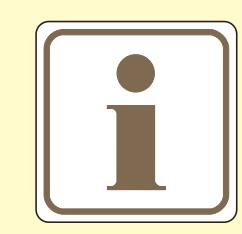
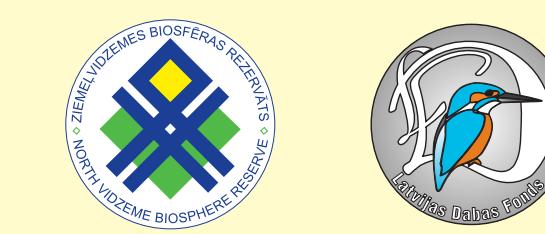
Audzētavas lepnums ir izcilie iejādes zirgi. Piemēram, Rusty - viens no pasaulē labākajiem iejādes zirgiem, kurš pieder Vācijas izlasei, ir dzīmis un izaudzēts Burtniekos. Audzētavā ar nepacietību gaida pieaugam legendārā zirga Rubinsteinā dēla Rektora pirmos kumeļus.

Burtnieku horses

The oldest stud farm in Latvia is located at Burtnieki. It was established in 1941. The stud farm houses around 200 horses. For breeding purposes both the stallions licensed by the stud farm itself and temporarily imported ones are used. Carefully selected mares each year provide the stud farm with approximately 40 foals.

The stud farm has dressage horses and a professional equestrian team that actively participates in international competitions. The traditional sporting event in Burtnieki is the show jumping. It was taken up by the present manager of the stud farm Jānis Jurašs and his horse Fināls, who is the "face" of Burtnieki and of all Latvian show jumping horses in the world.

The pride of the stud farm are the excellent dressage horses. For example, Rusty – one of the world's best riding horses, who belongs to the German team, was born and raised at Burtnieki. The team at the stud farm impatiently await the maturation of the first foals sired by Rektor, the son of the legendary horse Rubenstein.

Tūrisma informācija par ciemiem tuvākiem apskates objektiem un naktsmītnēm:
Mazsalacas TIC, Rīgas 1, Mazsalaca, T.: 4251776
Rūjienas TIC, Raiņa 3, Rūjiena, T.: 4263278
Valmieras TIC, Rīgas 10, Valmiera, T.: 4207177

Natura 2000 teritorija
Dabas liegums
Burtnieku ezera pļavas

Natura 2000 Territory
Lake Burtnieku Meadows
Nature Reserve

Palienē pļavas

Flood plain meadows

Palienē pļava kā biotops

Ezera piekrastes pļavas pavasaros regulāri applūdina palu ūdeņi. No tā arī cēlies vārds paliene, kas ir zemākā upes ielejas daļa vai ezera piekraste, kas regulāri aplūst. Pēc paliem pļavās paliek nogulumu kārtā, tādēļ palienē augsnēs ir ļoti auglīgas. Palu ūdeņi un to nestie ledus gabali pavasaros daļēji aizkavē arī krūmu ieviešanos.

Palienē pļavu daudzveidīgā augu valsts dod patvērumu dzīvniekiem. Te sastopams vairāk kā tūkstotis kukaīnu, gliemežu un citu bezmugurkaulnieku sugu. To pārstāvniecība pļavā pavasara un vasaras gaitā mainīs tāpat kā augu valsts daudzveidību. Lidzīgi ir putniem. Piemēram, grieze pēc atlidošanas vispirms apmetas upes piekrastē un vietās ar augstiem pēnō augu stublājiem, kur tā var paslēpties, bet, kad zāle ir paaugusies, grieze pārcejas uz pļavu.

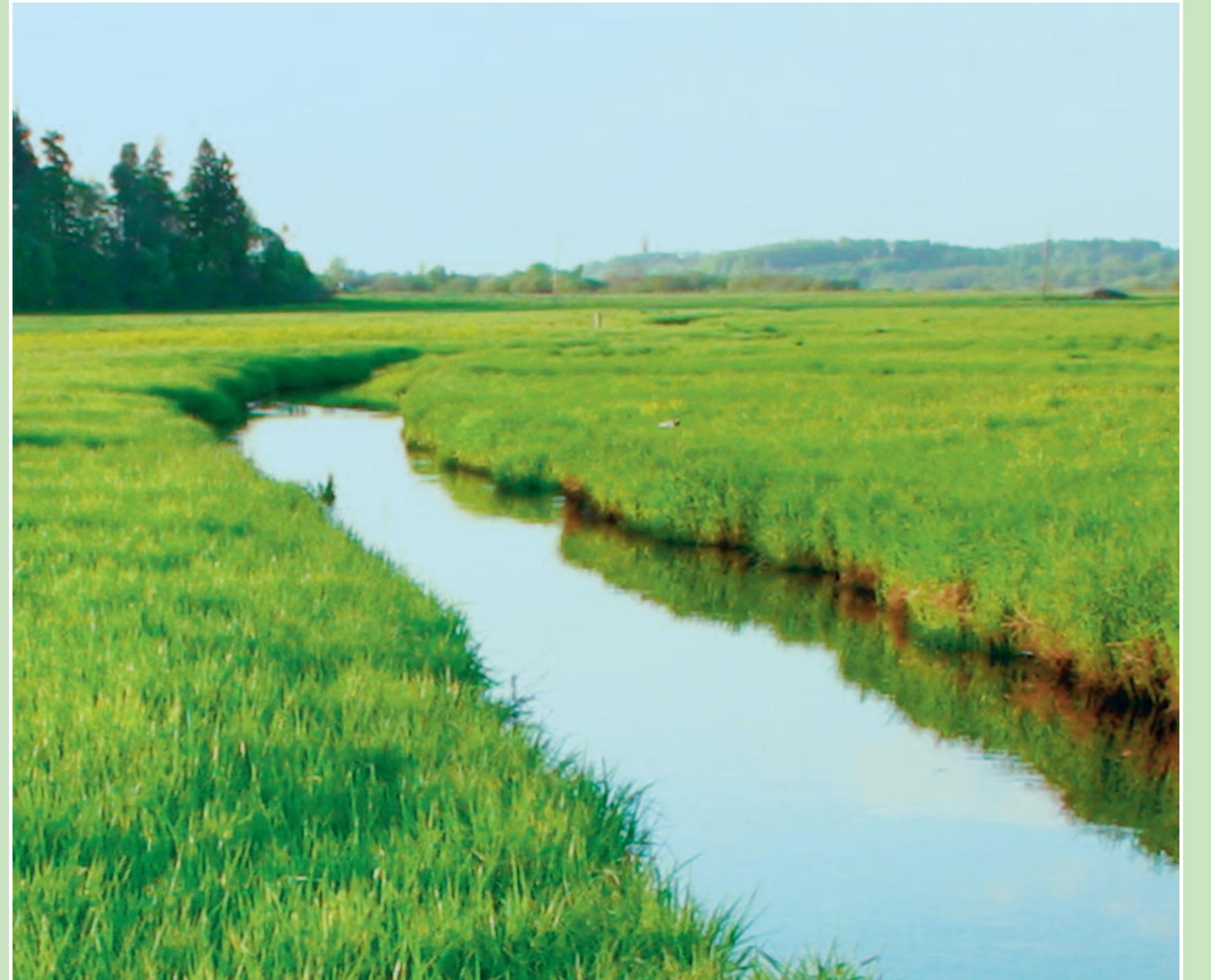
Te var ieraudzīt vairāku retu spāru un taureņu sugu pārstāvju: purvainus, ar augiem bagātus stāvošus ūdeņus apdzīvo sīkspāre, bet palienē pļavās un ezera krastos var novērot baldriānu pļavraibeni. Te dzīvo arī rāibgalvas purvuspāre, spilgtā purvuspāre un rets tauriņš – zirgskābeju zilenītis.

The flood plain meadow biotope

Meadows bordering the lakeshores are regularly flooded by spring melt water. Hence the term "flood plain", which refers to the lowest point within a river valley or lakeshore that is regularly flooded. After the spring floods a layer of sediment is left on the meadows and therefore the flood plain soil is very fertile. The melt waters and the chunks of ice they carry also partially prevent brush from taking root.

The varied flora of the flood plain meadows gives shelter to animals. More than a thousand species of insects, snails and other invertebrates can be encountered here. Their numbers in the meadows vary during the course of the spring and summer along with the variety of plants. It is the same with birds. For example, the corncrake, upon returning from the winter migration, first takes shelter on the riverbank and in places with tall plant stalks left over from the last season where it can hide, but when the grass has grown taller, the corncrake moves into the meadow.

Here can be found several rare species of the dragonfly and butterfly families: marshy, plant-rich standing water is inhabited by the Narrow-winged Damselfly (*Nehalennia speciosa*), but the False Heath Fritillary (*Melitaea diamina*) can be observed in the flood plain meadows and lake shores. This is also the home of the Leucorrhinia albifrons, Leucorrhinia pectoralis and a rare butterfly – the Large Copper Butterfly (*Lycaena dispar*).

Ēķinupes palienē pļavas

Ēķinupe ir neliela, tikai 16 km gara upite, kas Burtnieku ezerā ietek no dienvidaustrumiem. Pa cejam uz ezeru Burtnieku līdzenumā tai pievienojas Melnupītes un Slīvenu grāvja ūdeņi.

Ēķinupes nosaukums cēlies no latviskota XVI gadsimta muižas ipašnieka Heikena dzimtas vārda.

Ēķinupes palienē pļavas ir veidojušās simtiem gadu laikā gan dabas norišu ietekmē, gan pateicoties seno zemkopju cilšu darbībai. Mūsdienās dabisko pļavu saglabāšana ir sarežģīta. Tās apdraud divi pilnīgi pretēji procesi – intensīva lauksaimniecība, kas mazina augu un dzīvnieku valsts daudzveidību, un lauksaimnieciskās darbības pārtraukšana, kas novērt pie pļavu pārmezošanās.

Palienē pļavu atjaunošana

Senākos laikos ezera piekrastes pļavas ganītas un plautas. 1929. gadā pēc Salacas upes regulēšanas šaurā piekrastes josla ar aplūstošām pļavām ap ezeru paplašinājās, jo Burtnieku ezera līmenis pazeminājās par vienu metru, atsedzot platu zālāju piekrastes joslu.

XX gadsimtā izveidotie meliorācijas grāvji nelāva pļavām pieklūt ar smago lauksaimniecības tehniku, un pļavas aizauga ar krūmiem. 60. gados šeit sāka ganīt zirgu, taču tie nevarēja tikt galā ar krūmu audzēm. Vēl deviņdesmito gadu beigās palienē pļavas bija aizaugušas ar krūmiem.

Latvijas Dabas fonda iestenotais projekts "Palienē pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugu un biotopu saglabāšanai" ir aizsācis bioloģiski vērtīgāko un aizaugušo palienē pļavu atjaunošanu un ilgtspējīgas palienē pļavu apsaimniekošanas nodrošināšanu, saglabājot apdraudētajām sugām piemērotus biotopus.

Sadarbības partneri: Dabas aizsardzības pārvalde, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts, Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 22 pašvaldības, tai skaitā Burtnieku pagasta padome.

Finansētāji: Eiropas Komisijas LIFE-Daba programma, Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības Programma, Pasaules Vides fonds, Latvijas Vides aizsardzības fonds.

The Ēķinupe River flood plain meadows

The Ēķinupe River is a small river, only 16 km long, that flows into the Lake Burtnieku from the southeast. On the way to the lake, on the Burtnieku Plain, it is joined by the waters of the Melnupīte (Black River) and Slīvenu Ditch.

The name of the Ēķinupe river comes from the Lettonized family name of a 16th century manor lord, Heiken.

The Ēķinupe River flood plain meadows have been formed over the course of hundreds of years as a result of both natural events and the activities of ancient crop-growing tribes. In modern times the conservation of natural meadows is complicated. They are threatened by two completely opposing processes – intensive agriculture, which reduces the diversity of animal and plant species, and the discontinuation of agricultural activities that leads to invasion of woody species.

Renovation of flood plain meadows

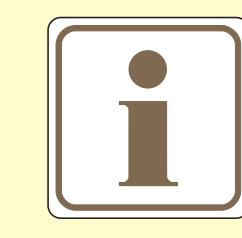
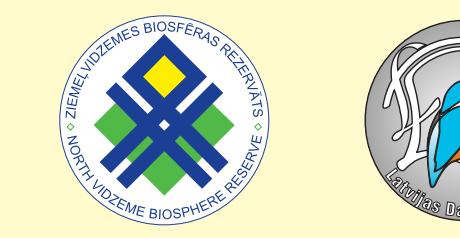
In ancient times the lakeside meadows were grazed and mowed. In 1929 following the regulation of the Salaca River, the narrow foreshore with the flood plain meadows expanded, because the water level of Lake Burtnieku fell by one meter, revealing a wide grassland foreshore.

The drainage ditches dug in the 20th century made it impossible for heavy agricultural machinery to reach the meadows and they became overgrown with brush. In the 1960s horses were pastured here, but they were not able to handle the stands of bushes. Even in the late 1990s the Ēķinupe River flood plain meadows were overgrown with bushes.

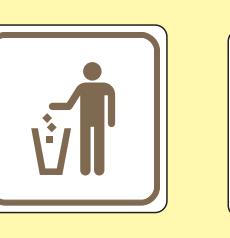
The project "Restoration of flood plains for the conservation of European Union species and biotopes" implemented by the Latvian Fund for Nature has undertaken the renovation of the most biologically valuable and overgrown flood plain meadows and will ensure sustainable management of the flood plain meadows, thus preserving biotopes suitable for endangered species.

Project partnership: Environmental Protection Administration, North Vidzeme Biosphere Reserve, Latvian Ornithological Society, 22 local governments including the Burtnieku Municipal Council.

Funding sources: European Commission LIFE-Nature programme, United Nations Development Programme, World Wildlife Fund, Latvian Environmental Protection Fund.

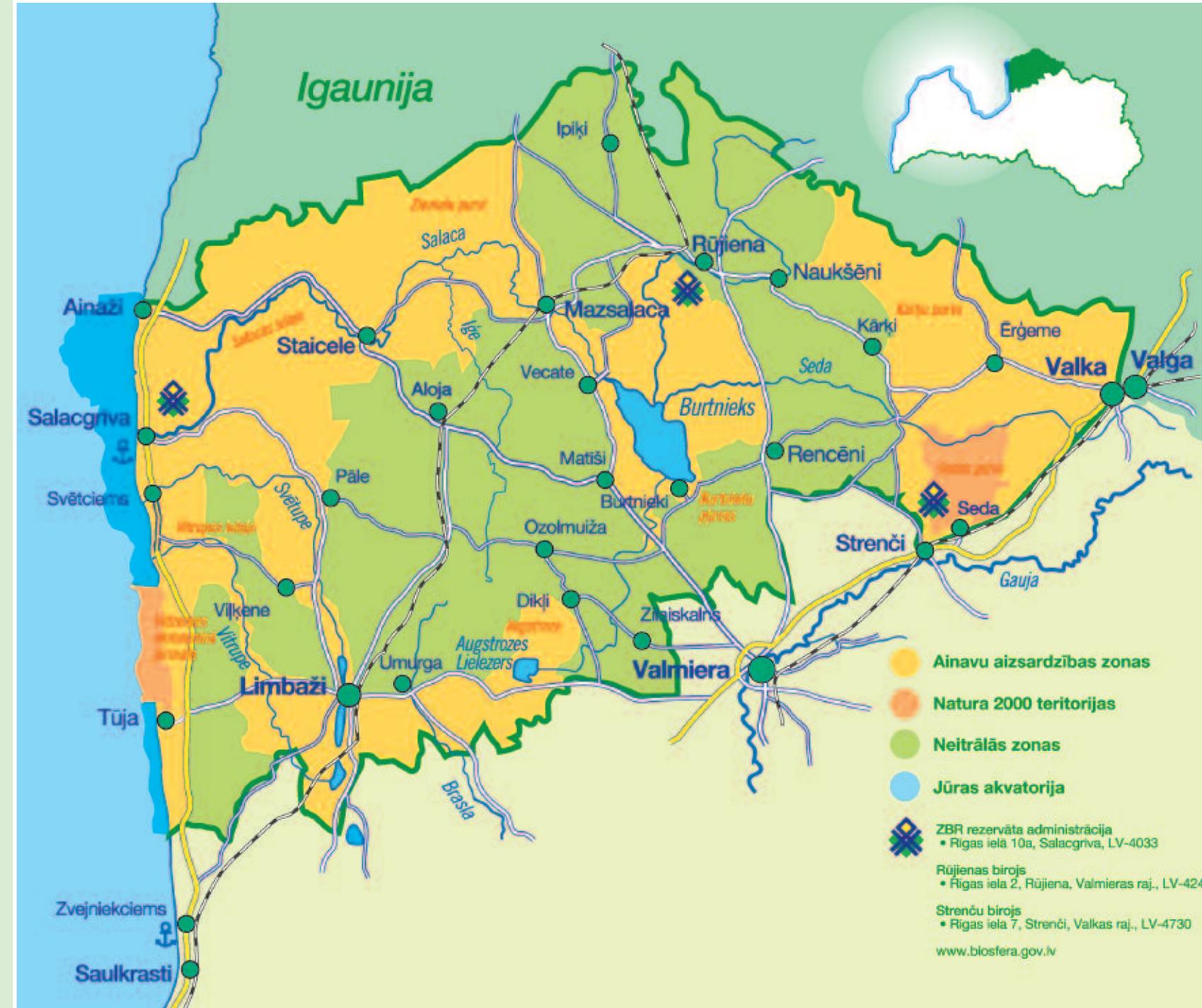
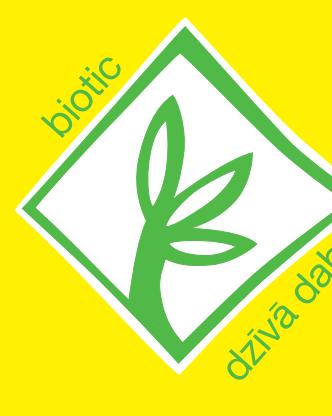

Tūrisma informācija par ciemtu tuvākiem apskates objektiem un naktstītnēm:
Mazsalacas TIC, Rīgas 1, Mazsalaca, T.: 4251776
Rūjienas TIC, Raiņa 3, Rūjiena, T.: 4263278
Valmieras TIC, Rīgas 10, Valmiera, T.: 4207177

Vīsraga taka Burtniekos

Vīsraga Nature Path

North Vidzeme Biosphere reserve (NVBR)

The North Vidzeme Biosphere Reserve (NVBR) is the only Latvian reserve participating in the UNESCO Man and the Biosphere Programme World Network of Biosphere Reserves. It was established on 11 December 1997 and represents internationally recognized dry land ecosystems characteristic of temperate woodlands as well as Baltic Sea coastal ecosystems.

The NVBR is located in the northern part of Latvia. Its total area is 4744 km² and approximately 80 000 people live within its territory.

The Reserve contains the fourth most important wild salmon breeding river in the Baltic Sea basin – the Salaca (95 km), as well as the fourth largest lake in Latvia – Lake Burtnieku.

Forests take up half of the NVBR territory, but bogs cover 15%.

The Reserve contains the Gulf of Riga coastal aquatorium that is one of the most biodiverse of the Baltic Sea.

The NVBR holds about 900 species of ferns and seed bearing plants, 40 species of mammals and 170 of nesting birds, more than 10 species of reptiles and amphibians, as well as more than 40 species of fish.

Burtnieki

Rakstu avots pirmo reizi apdzīvota vieta ar nosaukumu Astrijers pie Burtnieka ezera minēta 1184. gadā Livonijas Indriķa hronikā.

Arheologi noskaidrojuši, ka cilvēki te dzivojuši jau 8. gadu tūkstoši p.m.e.. Sendienās te sanāca kopā trīs dažādu tautu - latviešu, libiešu un igauņu - robežas.

Šodienas Burtnieki veidojušies līdzās 13. gadsimtā celtai Livonijas Vācu Ordeņa pilij, kurai pamatakmēni 1284. gadā lika ordeņa soņis Vilhelms Šauerburgs kopā ar virsbiskapu Jāni I.

Burtnieki laikos latviešu mutvārdū folklorā apvitti ar vieglu mysticisma plīvuru par buršanu, zintniekiem un paregošanu. Vārds 'burtnieks' latviešu valodā nozīmē rakstu zīmu pratējs un pareģis.

Senās teikas par viedajiem ļaudīm un grīmušo pilī zem lidojošā ezera iedvesmoja arī dzieņieku A.Pumpuru, radot nacionālo eposu "Lāčplēsis". Tajā Burtnieki iztēloti kā baltu garīgā centra vieta, kurp Lāčplēsim jājodas senču gudrības un pareģu spējas smeltes.

Burtnieki

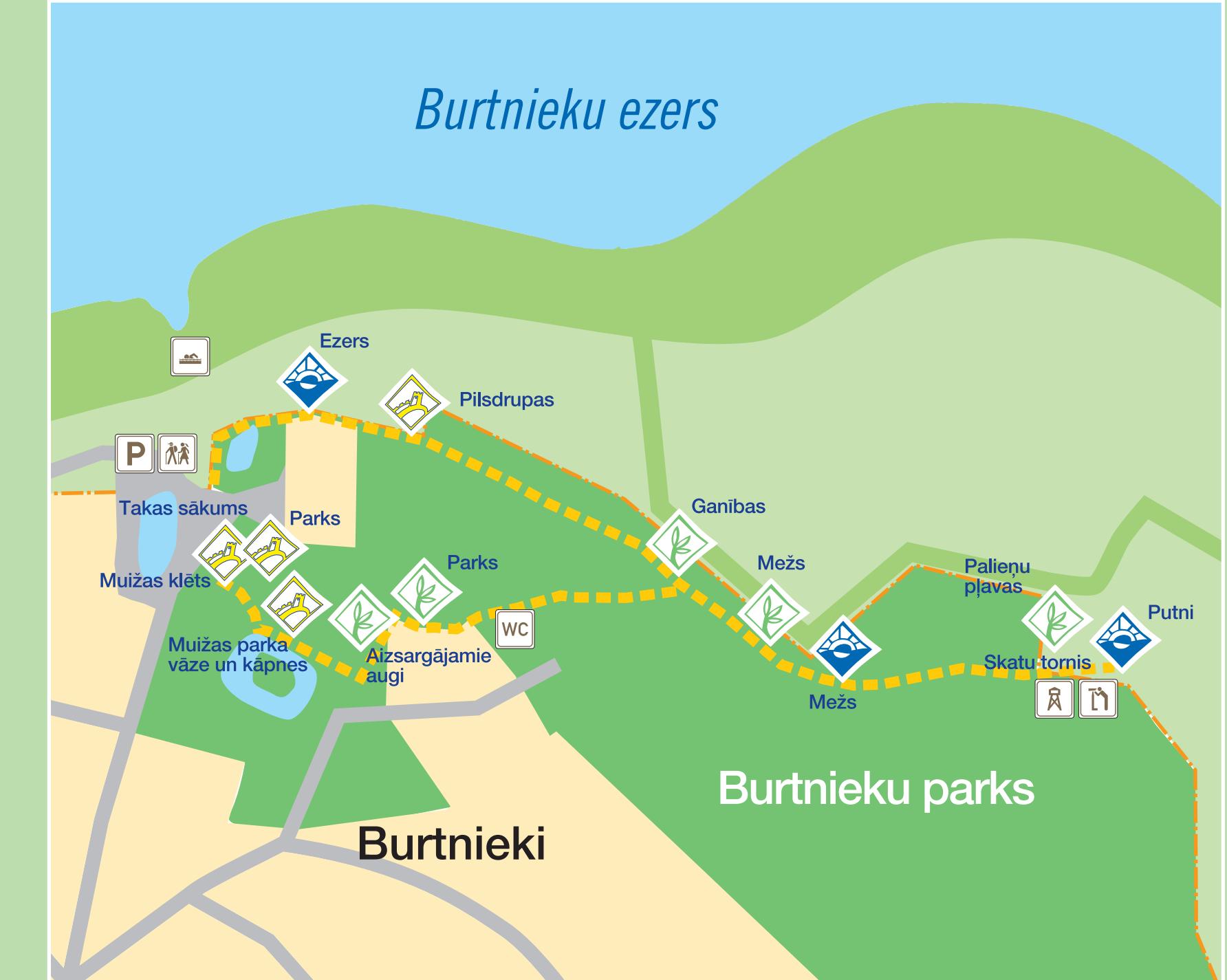
The first mention within a written source of an inhabited area called Astrijerv by Lake Burtnieku in 1184 was in the Chronicle of Henry of Livonia.

Archaeologists have discovered that people have lived here already since the 8th century B.C.. In ancient times the boundaries of three nations – the Latvians, the Livs and the Estonians – met here.

The Burtnieki of today has grown up next to the 13th century castle of the German Livonian Order. In 1284 the judge of the Order, Wilhelm Schauerburg, together with Archbishop Johannes I, laid the cornerstone of the castle.

The area of Burtnieki since times unknown has been wreathed by a haze of mysticism in Latvian popular lore, being linked to conjuring, sages and soothsaying. The word "burtnieks" in the Latvian language means a reader of omens and seer.

Ancient legends about wise folk and a sunken castle under a flying lake have also inspired the poet Andrejs Pumpurs when he wrote the national epic "Lāčplēsis". There Burtnieki has been depicted as a spiritual centre of the Baltic people where Lāčplēsis must go to learn ancient truths and acquire gifts of prophecy.

Vīsraga dabas taka

Taka izveidota dabas liegumā "Burtnieku ezera pļavas". Tas šaurā joslā aptver ezera dienvidu un austrumu krastu 432 ha platībā un ir veidots retu putnu sugu un palieņu pļavu saglabāšanai.

Vīsraga takas izlešanai nepieciešamas aptuveni 45 minūtes. Tā sākas pie Burtnieku muižas parka Sudraba vārtiem, tad cauri parkam ved uz Burtnieku ezera un Ēkinupes palieņu pļavām, kas ir starptautiski nozīmīga aizsargājamo putnu ligzdošanas vieta.

Viens no takas pieturpunktīem ir skatu tornis, no kura labi pārskatāmas Ēkinupes palieņu pļavas un ezera dienvidaustrumu krasta ar smailo Burtnieku baznīcas torni. Atpakalceļā taka vijas gar ezera krastu garām Livonijas ordeņa pils drupām, uzplūdinātajiem diķiem un ezera pludmalei.

Atgādinām, ka šīs dabas teritorijā ir domāta retu dabas vērtību aizsardzība. Tāpēc aicinām pret apkārtnei izturēties ipaši saudzīgi. Lūdzam pārvietoties tikai pa esošo taku un noteiktī neatstāt aiz sevis atkritumus. Uzmanīgi vērojot apkārtni un uzvedoties kļusi, ir lielāka iespēja ieraudzīt netraucētās dabas norises.

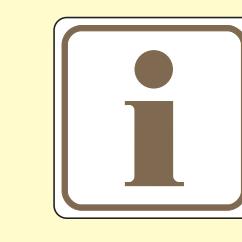
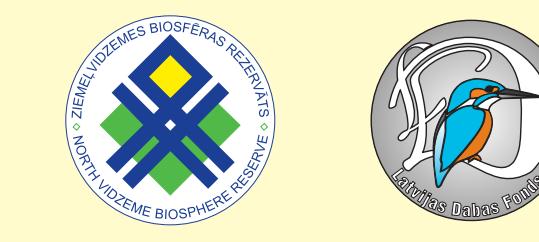
Vīsraga Nature Path

The nature path has been established in the nature reserve "Lake Burtnieku Meadows". The reserve is a narrow strip of territory including the southern and eastern shores of the lake in an area of 432 ha and has been set up in order to conserve rare bird species and flood plain meadows.

It takes about 45 minutes to walk the Vīsraga Path. It begins by the Silver Gates of the Burnieku Manor, then leads through the park to the Lake Burtnieku and Ēkinupe River flood plain meadows, which are internationally recognized nesting grounds of protected bird species.

One of the stops on the walk is the observation tower from which there is a good view of the Ēkinupe River flood plain meadows and the southeast shore of the lake with the peaked tower of the Burtnieku church. On the return leg, the path meanders by the lakeshore, past the ruins of the Livonian Order castle, man-made ponds and the lakeside beach.

We remind you that this natural territory is intended for the protection of rare natural assets. We therefore invite you to be especially considerate of the environment. Please move along using only the designated pathway and certainly do not litter. By careful observation and maintaining silence you have the best chances of seeing wild nature in action.

Tūrisma informācijas centrs (TIC) un informācija par citiem tuvākiem apskates objektiem un naktisnītnēm:
Mazsalacas TIC, Rīga 1, Mazsalaca, tālr.: 4251776; Rūjienas TIC, Rāja 3, Rūjiena, tālr.: 4263278;
Valmieras TIC, Rīga 10, Valmiera, tālr.: 4207177; Viesnica "Burtnieki", tālr.: 9547664, 9452833; viesu māja "Krastmalī", tālr.: 4226527, 9428708; viesu māja "Enksāre", tālr.: 4226653, 6528281; Atpūtas kompleks "Rīts", tālr.: 4226527, 9428708; Kempings "Ezerpriedes", tālr.: 9461455, 6387423. Kanepju audzēšanas - "Adzelviesi", tālr.: 4242606, 9253507. Foreļu un karpu makšķerēšana, mājputni un trūši "Jaunjērcēni", tālr.: 4226758, 6520865. Zirgu apskate un izjāde - "Burtnieku Zirgaudzētava", tālr.: 9452833

Natura 2000 teritorija
Dabas liegums
Burtnieku ezera plavas
Natura 2000 Territory
Lake Burtnieku Meadows
Nature Reserve

Putni

Birds in the vicinity of Lake Burtnieku

Niedru lija

Niedru lijas (*Circus aeruginosus*) ir slaidu putni ar pelēcīgu galvu, sarkanbrūni svītrotu ķermenī, gariem spāniem un garu asti. Daudz laika pavada viegla, šūpojošā lidojumā lūkojoties pēc savā medijuma – putniem un grauzējiem. Ligzdu parasti būvē niedrājā.

Marsh Harriers

Marsh Harriers (*Circus aeruginosus*) are slender birds with a greyish head, a red and brown striped body, long wings and tail. They spend much of their time in flight, lightly swinging in the air, searching for their prey – other birds and rodents. They generally build their nests in clusters of reeds.

Ormanītis

Ormanītis (*Porzana porzana*) ir apmēram 20 cm liels putns. Tā mugura ir olīvbrūna ar tumšiem un baltiem raibumiem, ķermeņa sāni - ar melni baltām joslām, bet knābis - dzeltenīgs.

Ormanītis ir grūti ieraugāms putns, kas parasti uzturas lakstaugos, bet iztraucēts cēsas aiziet, neceļoties spārnos. Ejot mēdz turēt asti izslietu gaisā. Vīņa balsi var dzirdēt krēslā kā daudzreiz atkātotu monotono svilpienu "fuit".

Dzivo mitrās plavās ūdens tuvumā, ligzdo uz zemes, parasti vecos zāles kušķos vai uz ciņiem. Pārtiek no ūdenskukaijiem un citiem bezmugurkaulniekiem.

The Spotted Crake

The Spotted Crake's (*Porzana porzana*) back is olive brown with dark and white spots, the flanks have black and white barring and the beak is yellowish. The Spotted Crake is hard to see, it generally dwells among plant stalks, and when disturbed, it tries to flee without taking wing. It walks with its tail held erect. The call of the Spotted Crake can be heard at twilight as an often-repeated monotone whistle: "hwuit, hwuit". It lives in wet meadows close to the water and nests on the ground, usually in tussocks of old grass or on hillocks. It feeds on water insects and other invertebrates.

Cekuldūkuris

Cekuldūkuris (*Podiceps cristatus*) – apmēram 50 cm augsts putns, kas vasarā atpazīstams pēc divdalīga cekula uz galvas un rūsgānas pagaru spalvu apkakles. Parasti uzturas atklātā ūdenī, briesmu bīdi ienirst vai ar garu ieskrejienu pacelas gaisā. Lido ļoti straujiem spānu vēziem. Mazuļi bieži tūp vecākiem uz muguras un bieži spalgi pikst. Cekuldūkuris ligzdošanas vietas kladzina "kek-kek-kek" vai kvarkšķ "kerr-err".

The Great Crested Grebe

The Great Crested Grebe (*Podiceps cristatus*) is approximately 50cm tall. In summer the bird is recognizable by a two-pronged crest and a ruff of longish rust-coloured feathers. It generally dwells in open water, and dives or takes flight after a long take-off when threatened. In flight it beats its wings very rapidly. The young often perch on their parents' back and frequently give shrill peeps. In the nesting grounds the Great Crested Grebe cackles with a "kek-kek-kek" or croaks: "kerrr-err".

Gaigala

Gaigala (*Bucephala clangula*) ir strupa pile ar apalu lielu galvu un kontrastainu melnbaltu apspalvojumu. Lidojot tai ļoti raksturīga svilpoša vai zvanoša skana, bet briesmu bīdi tā glābjas nirstot. Tā ligzdo koku dobumos pat vairākus kilometrus no ūdens – to izdzīvošanai nozīmīgi mežu ieskauti ezeri un vecupes. Barojas ar ūdens bezmugurkaulniekiem.

The Common Goldeneye

The Common Goldeneye (*Bucephala clangula*) is a short-bodied duck with a large head and contrasting black and white feathers. In flight it makes a very characteristic whistling or clanging noise. When threatened, it escapes by diving under water. It nests in the hollows of trees even several kilometres away from the water. Woodland lakes and old riverbeds are important for its survival. It feeds on aquatic invertebrates.

Lielais ķīris

Lielais ķīris (*Larus ridibundus*) dažkārt gadu desmitiem kolonijās ligzdo vienā vietā – aizaugušos iekšējos ūdeņos. Ārpus ligzdošanas laika lielais ķīris sastopama galvenokārt jūrmalā. Lielajam ķīrim raksturīga daudzveida gērķsana. Tie barojas ar bezmugurkaulniekiem, zivim un visdažādāko cilvēku atstāto barību (atkritumiem).

The Black-headed Gull

The Black-headed Gull (*Larus ridibundus*) nests in colonies sometimes living in the same area of overgrown inland bodies of water for decades. Aside from the nesting season the Black-headed Gull is found mainly in the seaside. It has a characteristic varying call. It feeds on invertebrates, fish and various types of food (trash) left by humans.

Plavas tilbīte

Plavas tilbīte (*Tringa totanus*) ir nedaudz lielāka par meža strazdu ar raksturīgiem balto joslu uz tumšajiem spāniem, baltās vīrstes un muguras lejas daļas. Tā ir nemierīgs un troksnīains putns, kas iztraukumā parasti klanās. Dziesma ir vairākkārt atkātoti melodiski trelli. Plavas tilbīte dzivo mitrās plavās un zāļu purvos, ligzdo uz zemes.

The Common Redshank

The Common Redshank (*Tringa totanus*) is not much larger than a blackbird with a characteristic white bar on its dark wings, a white overtail and lower back. It is a fidgety and noisy bird that usually bows when agitated. Its call is a series of melodious trills. The Common Redshank lives in wet meadows and grassy marshes, nesting on the ground.

Upes ķauķis

Upes ķauķis (*Locustella fluviatilis*) ir par zvirbuli nedaudz mazāks un krieti slaidāks olīvbrūns, bez raibumiem putns ar noapalotu asti. Parasti uzturas bieza augāja apakšējos slānos, vienīgi dziedot tūp augstāku lakstaugu galotnēs, krūmos vai koku apakšējos zaros. Krēslas stundās un naktī visbiežāk var dzirdēt upes ķauķa sienāža sisināšanai ligzdo dziesmu "dzdedzedze". Tam raksturīgs ļoti slēpts dzivesveids brikšainās, lakstaugiem bagātās ūdens-tilpju piekrastēs un palieņu plavās.

Kikuts

Kikuts (*Gallinago media*) ir 28 cm augsts, samērā drukns putns ar garu knābi. Latvijā ligzdo ap 200 pāru.

Kikutam ir ļoti slēpts dzivesveids un tā balsi – klusu cirkstoņu, kas pāriet ūdens burbuļošanai līdzīgā skaņā, pat dzirdēt var reti. Putns ir aktīvs galvenokārt tumsā un krēslā. Aprīļa beigās ķikutu tēviņi pulcējas riestos. Saulrietā tie ieņem vietas klajās, cīņās palienu plavās, kur nakts melnumā dzied un arī cīnās savā starpā. Kikutam svarīgas labas barošanās iespējas – mitra, īrēna un sliekām bagāta augstne. Tādus augsnēs apstākļus nodrošina tikai palienu plavās.

The Great Snipe

The Great Snipe (*Gallinago media*) is a 28 cm tall somewhat stocky bird with a long beak. About 200 pairs nest in Latvia.

The Great Snipe leads a very secluded life and even its call – a quiet crunching sound that modulates into a sound like bubbling water – can be heard rarely. The bird is active mainly in the twilight and after nightfall. At the end of April the males of the species gather for mating rituals. At sunset they take their places in the open, hillocky flood plain meadows, where they sing and fight among themselves in the dark of night.

Zivju gārnis

Zivju gārnis (*Ardea cinerea*) ir par stārkī slaidāks putns ar zilpelēki baltu apspalvojumu, lēnu lidojumu un dzīliem spānu vēzieniem. Bieži redzams sastāndzis ūdens malā ari nakti. Balss – lidojumā skaiš un griezīgs "kravv". Barojas ar zivim. Ligzda veido no zariem kokos vai niedrājos.

The Grey Heron

The Grey Heron (*Ardea cinerea*) is a bird slimmer than the stork with blue-grey and white plumage. Its flight is slow with deep wing-strokes. It can often be seen motionless at the edge of the water even at night. Its call is a loud and raucous "craw" made during flight. It feeds on fish and builds its nest of twigs in trees or clumps of reeds.

Grieze

Grieze (*Crex crex*) ir kovārīna lieluma dzeltenbrūns putns ar kastaņbrūniem spāniem, spēcīgam kājām un spēcīgu (bet ne garu) knābi. Grieze dzied jeb "griež" krēslā, un tās "kreks kreks" ir Latvijā vasaras naktīs ierasta skāna.

Grieze reti izdodas ieraudzīt, jo tā parasti slēpti pārvietojas zālē un arī iztraucēta nevis aizlido, bet aizskrien tik veikli, ka reizēm pat zāle nesakustas. Lai arī nelabprāt, grieze, protams, arī lido – pretēji nereti dzirdētajam stāstam, ka uz ziemasānas vietām tā ejot kājām. Retāk, taču grieze spēj arī peldēt. Grieze dzīvo dažāda veida mitrās plavās, barojas ar kukaiņiem, to kāpuriem, citiem bezmugurkaulniekiem un augu sēklām.

The Corncrake

The Corncrake (*Crex crex*) is a yellowish-brown bird with chestnut coloured wings, powerful legs and beak. The call of the Corncrake is referred to in both its Latvian and Latin name. It makes a cutting or rasping sound: "crek, crek". The Corncrake moves invisibly through the sheltering grass. When disturbed, it does not take flight, but runs away. Although it prefers not to, the Corncrake can fly and also swim. The Corncrake lives in wet meadows and feeds on insects, larvae, other invertebrates and seeds.

Tūrisma informācija par citiem tuvākiem apskates objektiem un naktstītnēm:
Mazsalacas TIC, Rīgas 1, Mazsalaca, T.: 4251776
Rūjienas TIC, Raiņa 3, Rūjiena, T.: 4263278
Valmieras TIC, Rīgas 10, Valmiera, T.: 4207177

